

**Управління освіти і науки
Білоцерківської міської ради**

**Центр позашкільної освіти та професійного
самовизначення учнівської молоді «Соняшник»
Білоцерківської міської ради Київської області**

**Нові підходи
до організації гурткової роботи
в умовах сучасних викликів**

**Клеймьонова
Людмила Володимирівна,
керівник
студії
образотворчого
мистецтва
«Палітра»**

м. Біла Церква, 2020

*Країна, в якій усіх дітей навчатимуть малюванню,
подібно письму, незабаром стане попереду всіх інших.*

Дені Дідро

Мистецьке виховання у студії образотворчого мистецтва «Палітра» здійснює цілеспрямований вплив на розвиток творчих здібностей вихованців.

У своїй роботі Клеймьонова Л.В. забезпечує компетентнісний підхід до формування особистості дітей. Її заняття відрізняються чіткістю поставлених завдань, продуманою логікою побудови та вдалим вибором інтерактивних форм і методів роботи.

Робота на заняттях відбувається за навчальною програмою «Образотворче мистецтво» (схвалена для використання в ПНЗ, протокол засідання НМК з ПО від 25.05.2018 р., лист ІМЗО від 06.06.2018 № 22.1/12-Г-322).

Працюючи над проблемою **«Сучасні підходи до проблеми з розвитку творчих здібностей особистості у студії образотворчого мистецтва «Палітра», Клеймьонова Л.В. формує у вихованців потребу в навчанні, уміння планувати свою діяльність, прогнозувати результат.**

При підготовці та проведенні занять гуртка педагог використовує:

– **візуальний компонент** (наочна подача матеріалу, знайомство з новими техніками, перегляд яскравих зразків декоративно-прикладного та образотворчого мистецтва);

– **теоретичний компонент** (пояснення правил виконання виробів декоративно-вжиткового та образотворчого мистецтва з урахуванням вікових особливостей дітей);

– **практичний компонент** (ознайомлення й опрацювання елементів певної техніки декоративно-вжиткового та образотворчого мистецтва; закріплення шляхом багаторазового повторення; тренування зорової пам'яті);

– **рефлексивний компонент** (передбачає аналіз виконаних робіт, виділення в них вдалих моментів, що дозволяє оцінити позитивні моменти і недоліки).

Пріоритетом для Клеймьонової Л.В. на заняттях є створення творчої атмосфери, формування художньо-образного мислення, виховання взаємоповаги, взаємодопомоги, організації спільної творчої пошукової діяльності, спрямованої на розвиток особистості, створення мотивації до самовдосконалення кожного гуртківця через групове та індивідуальне навчання.

Педагог намагається зробити кожне своє заняття сучаснішим, більш захоплюючим і цікавим для гуртківців, використовує при цьому всі можливості, а саме використовує інтерактивні методи навчання. Одним із них є робота в онлайн режимі. Людмила Володимирівна є переможцем в обласному конкурсі віртуальних науково-методичних розробок художньо-естетичного напрямку позашкільної освіти у номінації «дистанційне навчання». Вона є автором циклу відео занять з образотворчого мистецтва для гуртківців.

Ще одним таким методом є застосування інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях, що дає змогу педагогу зробити його більш цікавим для нового покоління дітей, які краще сприймають аудіо-, відео- інформацію. Використання презентацій, відео майстер-класів, аудіо- книг, фільмів про мистецтво – розширює світогляд вихованців, дає підґрунтя для роздумів, обговорень, створення нових власних ідей, а також можливість звернутися до вивченого матеріалу, повторити й засвоїти.

Робота в студії не обмежується лише вимогами програми, це сприяє урізноманітненню видів роботи дає змогу поєднати різні техніки виконання того чи іншого завдання, спонукає до пошуку інших видів практичної діяльності для задоволення потреб та інтересів гуртківців.

На заняттях у студії панує атмосфера довіри, доброзичливості, взаємодопомоги. У процесі виконання практичних робіт педагог кваліфіковано надає поради та допомогу, враховуючи індивідуальні можливості, уміння і навички кожної дитини.

Важливим напрямком роботи з дітьми керівник гуртка вважає утвердження і розвиток національної системи виховання як провідного чинника культурно-національного відродження, без якого повноцінний внутрішній світ людини неможливий.

Керівник гуртка багато працює над розвитком у дітей зацікавленості до образотворчого мистецтва. Гуртківці отримують всі необхідні знання та навички для продовження навчання та створення власних авторських робіт.

Долучаючи юних рукомитців до народних традицій, Людмила Володимирівна формує у них поняття про цінність народної творчості, національну самобутність, бажання продовжувати мистецькі традиції, любов та повагу до рідного народу, його звичаїв, знання про історичні витoki народного мистецтва, розкриває багату художню спадщину українців.

Гуртківці студії «Палітра» ведуть активну мистецьку діяльність, щороку беруть участь у міських, обласних, всеукраїнських, міжнародних конкурсах, здобувають перемоги та призові місця. Все це сприяє загальному розвитку дітей, виявленню їх здібностей і нахилів та прищеплення інтересу до творчої діяльності.

Педагог знаходить такі методи й прийоми роботи з гуртківцями, які б допомагали їм навчитися з радістю й захопленням, здобувати знання й практичні навички в атмосфері творчості й гордості за свої успіхи. Дітей приваблює практична діяльність, в якій яскраво виражені елементи як продуктивного, так і пізнавального, дослідницького, пошукового, евристичного методів навчання. Створення власних виробів, малюнків, композицій сприяє розвитку уяви, фантазії, світогляду, почуття краси, акуратності, пошукові в звичайному – прекрасного.

Педагог прагне, щоб заняття приносили гуртківцям моральне задоволення, намагається відразу включити кожну дитину у творчий процес, завжди шукає шляхи, щоб викликати живий інтерес до виконання завдання.

Вдало використані ігрові моменти на занятті підсилюють пізнавальний інтерес гуртківців до образотворчого мистецтва, народної творчості, пробуджують творчу уяву, фантазію.

Керівник студії постійно вдосконалює свій професійний рівень, володіє сучасними освітніми технологіями, методичними прийомами, педагогічними засобами, різними формами позашкільної роботи та їх якісним застосуванням, використовує інноваційні технології при організації гурткової діяльності, вивчає передовий педагогічний досвід, вдосконалює педагогічну майстерність, загальну культуру.

Своїм досвідом роботи Людмила Володимирівна охоче ділиться із слухачами курсів Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів під час проведення майстер-класів, відкритих занять та семінарів.

Послуговуючись ідеями Концепції Нової української школи, у своїй педагогічній діяльності Клеймьонова Л.В. застосовує діяльнісний, компетентнісний, практично-зорієнтований підхід до використання комплексу традиційних і новітніх форм та методів роботи і прийомів включення дітей у творчий процес.

Процес навчання в гуртку відбувається на позитивному емоційному тлі, в психологічно комфортних, ситуативно-адекватних для дітей умовах. Задля цього педагог створює на заняттях «ситуацію успіху». А саме: враховуючи вік та особисті можливості, підбирає такі творчі завдання, щоб їх зміг виконати кожний вихованець; в міру набуття гуртківцями практичних навичок і вмінь, поступово ускладнює завдання; дає лише позитивну оцінку результату творчої діяльності, якомога частіше застосовуючи похвалу.

Людмила Володимирівна розпочинає свою роботу з гуртківцями з вивчення індивідуальних особливостей кожного. Її цікавить не лише питання навчання та ставлення до нього, а рівень вихованості учнів, їх ставлення до людей різних професій, батьків, друзів, самих себе. І тому у перші тижні роботи з набраною групою вона намагається провести якомога більше різноманітних справ: екскурсії, походи, прогулянки. Це допомагає їй сформувати дитячий колектив і спланувати навчальну та виховну роботу гуртка, враховуючи потреби вихованців. До складу гуртка входять діти різного віку, тому приділяється велика увага згуртуванню

дитячого колективу, створенню в ньому позитивного морально-психологічного клімату, адаптації кожної дитини в новому середовищі.

Педагог наполегливо працює над реалізацією таких завдань:

1. Опанування художніми вміннями та навичками;
2. Розвиває творчі здібності та художньо-образне мислення;
3. Розвивати у кожній дитині пізнавальні інтереси, творчі можливості, таланти, уяву, фантазію, художньо-естетичні смаки;
4. Сприяти відродженню традицій, звичаїв, обрядів, створювати нові цікаві форми організації їх проведення;
5. Будувати стосунки між учасниками освітнього процесу на засадах гуманізму та педагогіки партнерства.

Малювання вчить впевненості у собі:

Діти стають впевнені. Не бояться помилитися тому, що знають як виправити будь-яку помилку. Наприклад, невірну лінію можна стерти, а якщо випадково капнути фарбою на аркуш, то в цю краплину можна додати якийсь інший колір, щоб отримати потрібний.

Вихованці впевнено приймають рішення, не чекають підказок керівника гуртка, відповідають за результат. Наприклад, педагог запитує про те, кого сьогодні будемо малювати ведмедика чи собачку? Якщо ведмедика то бурого чи білого. Дитина відразу розуміє, що результат роботи залежить від власного вибору.

Гуртківці впевнено беруться за виконання нових завдань. Кожне виконане завдання дає впевненість в тому, що наступне, хоч і складне, також буде виконано.

Формування впевненості

Спілкуючись з дітьми намагаюсь не ставити їм прості питання, на які можна відповісти лише «так» або «ні».

Викладання нового матеріалу проходить у форматі діалогу.

Не порівнювати дітей між собою.

Розвивати індивідуальні здібності кожного.

Грамотно хвалити дитину, аналізуючи її роботи.

Педагог вчить малювати в різних техніках і жанрах. Працювати різними приладами і матеріалами. Володіти різними художніми засобами передавати свій задум, ідею, настрій, стан. Вміти гармонійно заповнювати площину. Навчати будувати різні зображення, користуватися послідовністю виконання роботи, дотримуватися поетапності.

Клеймьонова Л.В. вважає, що необхідною умовою підвищення ефективності занять з образотворчого мистецтва є зацікавленість вихованців, активне їх ставлення до процесу творення виробу, художнього образу, до результатів індивідуальної та колективної роботи.

Протягом підготовки і проведення занять керівник гуртка пам'ятає, що не можна ігнорувати жодним завданням – навчальним, виховним, художньо-освітнім. Вона пробуджує в дитини бажання творчо мислити, дає їй можливість виявити самостійність і водночас застерігає від копіювання та наслідування інших, сприяє загальному її розвитку. Людмила Володимирівна завжди шукає шляхи, щоб викликати у дітей живий інтерес до виконання завдання і тому для цього використовує різні методи та підходи.

Заняття складаються з двох частин, які тісно пов'язані між собою.

1. Пізнавальна частина.

Гуртківці вивчають, відповідно навколишній світ, особливості та цікаві факти про світ флори та фауни; звичаї та традиції свого та інших народів і т.д. Розширюється кругозір дітей.

2. Творча частина.

Гуртківці вивчають послідовність виконання роботи, особливості графічної побудови та роботи в кольорі, правилами гармонійного заповнення площини. Вивчають теоретичні та практичні основи образотворчого мистецтва. Вивчають техніки роботи з різними матеріалами.

Мета і завдання занять у студії образотворчого мистецтва «Палітра»: Розвиток дрібної моторики. Стимуляція ділянок мозку, які відповідають за мислення, мову, пам'ять, координацію. Систематичні заняття формують дисциплінованість, посидючість, старанність.

Під час малювання задіяні обидві півкулі головного мозку. А це сприяє розвитку уяви, логіки. А це напряду впливає на успішність у навчанні. Під час творчого процесу постійно виникають якісь проблеми і дитина вчиться їх вирішувати. Наприклад, як показати, що хмаринка м'яка і пухка?

Закінчився коричневий колір, що робити? Вирішення цих питань дає гуртківцю впевненості в своїх силах.

Малювання вчить завжди досягати поставленої мети. Адже не завжди все виходить з першого разу. І коли нарешті отриманий результат відповідає очікуванням, це для дитини завжди перемога. Вона розуміє, що головне не відступати і все вийде.

Малювання впливає на орієнтацію дитини у просторі. Вона розуміє розміри, розташування, форму. А це дає можливість краще розуміти геометрію.

Під час роботи діти можуть помилятись. Так вони вчаться виправляти свої помилки. Так формується відсутність страху перед помилками.

Під час малювання дитина творчо сприймає оточуючий світ.

Малюючи дитина отримує закінчений результат. Це привчає доводити розпочате до кінця.

Малювання заспокоює, вчить,отримувати задоволення як від процесу так і від результату.

Під час занять діти знайомляться з різними способами та техніками передачі зображення:

- штриховка;
- розтяжка кольору;
- насиченість;
- розмір;
- змішування кольорів;
- розбіл кольору;
- графіка;
- живопис;
- пластилінове малювання;

- аплікація;
- декоративне малювання.

Використання індивідуального підходу до дівчаток і хлопчиків. На відміну від хлопчиків дівчатка більш емоційні, чутливіші, відразу налаштовані на творчий процес. Для них творчість – це основа формування особистості. Навчитись щось створювати для дівчаток дуже важливо. Хлопчиків навпаки, необхідно зацікавлювати, підключати до процесу, постійно підтримувати інтерес до роботи. Для них творчість має інше значення не приносить такого задоволення як дівчаткам. Творчий процес необхідний, щоб вміти креативно мислити, а креатив просто необхідний в дорослому житті, в бізнесі, в подальшому житті. Без нього програєш. Адже інші можуть знайти краще рішення. Хлопчики не радіють з того, що намалювали гарно роботу, вони в захваті від того, що можуть щось придумати.

На занятті діти вчаться не лише послідовності виконання завдань, а й дізнаються якісь цікаві факти, відомості про зображувальний об'єкт. Слухаючи такі цікаві приклади, діти тренують аудіальні навички, сприймають інформацію не лише на слух, а й візуально. Користуючись двома каналами сприймання інформації, тема краще засвоюється слухаючи цікаві відомості і паралельно зображуючи об'єкт, про який йде мова, дитина повністю занурюється в творчий процес, в тему заняття, запам'ятовуючи при цьому нову інформацію. Так заняття проходить у пізнавальному форматі. Гуртківці не просто дивляться як намалювати коло, провести лінію, об'єднати між собою певні геометричні фігури, а долучаються до розкриття теми заняття, слухаючи про цікаві невідомі факти. А це в подальшому допомагає дитині виділяти важливу інформацію, покращує пам'ять, увагу, фантазію, уяву, дає можливість розуміти інформацію, вчить спілкуватись і, як наслідок, гарно навчатись.

З самого початку заняття діти мають розуміти, що буде цікаво. Вони дізнаються, що будуть робити, навіщо, чому навчаються, що цікавого дізнаються, пограють. І це буде справжньою мотивацією. В кінці заняття має бути обов'язково підбиття підсумків, виставка та аналіз закінчених робіт.

Аналіз виконаної роботи. Педагог старається похвалити дитину. Розповідає про те, що зроблено правильно, підкреслює особливо вдалі моменти. Ні в якому разі не можна говорити «красивий малюнок» тому, що може бути «некрасивий малюнок». Тоді дитина намагатиметься малювати красиво. А творчість не має кордонів, і інколи важливо передати свої емоції, страхи, ставлення, ніж зробити просто гарний малюнок. Головне, вихованець повинен розуміти і відчувати підтримку і розуміння.

Клеймьонова Л.В. прагне, щоб заняття приносили дітям моральне задоволення, і тому намагається відразу включити кожную дитину у творчий процес, підібравши до неї індивідуальний «ключик». Не рахуючись з часом і можливостями, Людмила Володимирівна охоче передає дітям свої знання і вміння, свій життєвий досвід і багатогранний талант.

Саме для уроків образотворчого циклу викладачі й учні можуть готувати найінформативніші, найцікавіші проекти: це уроки-подорожі у світ живопису, архітектури, скульптури, у світ видатних майстрів українського і світового образотворчого мистецтва. Використання комп'ютера та інтерактивної дошки, інтернету дають можливість побачити світ очима багатьох живописців, почути акторське прочитання віршів на тлі класичної музики. Активне використання ІКТ і мультимедіа на заняттях образотворчого мистецтва у початковій освіті сприяє розв'язанню завдань, спрямованих на розвиток творчих здібностей основі споглядання творів мистецтва, відчуття простору, форми, контрасту, динаміки, кольорової палітри.

На сучасному етапі розвитку освіти мультимедіа дозволяє об'єднати в одній комп'ютерній програмно-технічній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію. Кожен із застосованих інформаційних компонентів має виражальні засоби та дидактичні можливості, спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання на заняттях образотворчого мистецтва та художньої культури. Тому мультимедійні програми як своєрідний засіб навчання можуть забезпечити нову якість сприйняття освітнього процесу: обмін інформацією між учнем і технічною системою, який відбувається у

діалоговій формі, а сама комп'ютерна технологія навчання органічно вписується у класичну освітню систему, розвиває та раціоналізує її, забезпечуючи нові можливості щодо організації паралельного навчання і контролю знань, надає реальну можливість практичного впровадження індивідуалізованого навчання. Робота з мультимедійними посібниками дає можливість урізноманітнити форми діяльності на занятті за рахунок одночасного використання ілюстративного, статистичного, методичного, а також аудіо- та відеоматеріалу.